

Vážené dámy, vážení pánové, vážení přátelé dobrého překladu,

asi s napětím očekáváte, jaké nové a netušené zhůvěřilosti překladatelské jsme objevili a předložíme vám je k vašemu zděšení či pobavení. Máme pro vás dobrou i špatnou zprávu. Ta dobrá zpráva je, že v oblasti beletrie, za niž se Skřípec uděluje, jich není mnoho – přesně řečeno, komise pro Skřípec neobdržela velký počet podnětů od rozhořčených čtenářů. Ta špatná zpráva zní, že tu opět, jako v letech minulých, máme nakladatelství Knihy Omega, které už zcela zaplavilo český knižní trh obstarožními překlady z devatenáctého a počátku dvacátého století a máte zákazníky knihkupectví graficky působivými obálkami, jež maskují zatuchlý obsah. Zjevně se těmto „podnikatelům“ dosud nedoneslo, co se učí na seminářích pro překladatelské začátečníky, že totiž každý překlad krásné literatury z důvodů těžko vysvětlitelných časem stárne. Poté, co jsme Knihy Omega v předchozích letech „vyznamenal“ Skřípcem, přistoupily k tomu, že na úvodních stranách díla přičiní „ediční poznámku“: „Výchozím textem pro vydání této knihy je edice z roku 1900 (v tomto případě Tolstoj, Vzkríšení), vydavatelství J. Otto s.r.o. Texty jsme sjednotili a pravopisně přizpůsobili současnému spisovnému úzu, zachovali jsme přitom v maximální míře autorovy jazykové a stylistické zvláštnosti.“ Podpis: redakce. (Vzkríšení přeložil Pavel Papáček, upravila Alena Bryndová.) Kterého autora mají na mysli, originálu, nebo překladu? V některých případech uvádějí autora překladu a upravitele na titulní straně, někdy ho schovají až vzadu v tiráži. Praxe je stále stejná: vezmou 70 let mrtvého autora a 70 let mrtvého překladatele, čímžto pádem nemusejí platit autorská práva, dají to někomu za otrockou gáži „upravit“ a dílo je na světě. A tak se regály knihkupectví zaplňují řadami svazků kompletních vydání Dostojevského, Huga, Tolstého či Zoly.

Nemá smysl, abych zde četl dlouhý seznam, dovolil bych si upozornit pouze na zcela nehorázné případy. Například vydání stěžejního anglického románu *Tom Jones* Henryho Fieldinga v překladu Primuse Sobotky z roku 1872; Omega 2016. (Přitom existuje kvalitní současný překlad Evy Kondrysové, naposledy Leda 2009). Dovedete si představit tu nádheru, číst si Boccacciův *Decameron* v překladu Arnošta Procházky z roku 1923 (Omega 2016), když existuje renomovaný překlad vynikajícího Radovana Krátkého, naposledy v Odeonu 2013? Občas se jim v Omeze podaří skutečná perla, když v tiráži uvedou *Břicho Paříže* Emila Zoly „zhotoveno podle překladu z anglického originálu vydaného v roce 1935 v nakladatelství Jos. R. Vilímek“ - ovšem pro Vilímka to podle

katalogu Národní knihovny ve skutečnosti z francouzštiny přeložila Emma Horká roku 1923.

Knihy Omega mají ovšem i své následovníky, což je varovné. Například vydavatelství Akcent Třebíč. Upozornily mě na ně překlady povídek Charlese Dickense *Večerní stíny* a *Strašidelný dům*, ovšem především tiráž: „text publikace vychází z překladu Karla Maška“. Chudák Karel Mašek zemřel roku 1922 a nemůže si ani přečíst korekturu. Učedníci jsou to příčinliví. I když se věnují převážně české tvorbě, vydali například roku 2011 Maupassantovu *Slečnu Fifi* „podle překladu Jaroslava Vrchlického“. Oba autoři se určitě radují z tučného honoráře. Na další zajímavou stopu mě přivedla určitá souhra. Cooperův poslední Mohykán totiž nebyl úplně poslední. Roku 2014 se objevili Poslední Mohykáni hned dva. Jeden v Akcentu Třebíč 2014, ten uvádí překlad Františka Faustina z roku 1926, druhý v Knihy Omega, opět 2014, ovšem v překladu Františka Austina. Ve skutečnosti to nebohý František Faustin přeložil ještě za císaře Františka Josefa roku 1896. Katalog Národní knihovny má díkybohu sloní paměť.

Knihy Omega se však nespokojují tím, že zaplavují knižní trh vyčichlými překlady v novém kabátě. Pustily se před několika lety do novinek světové beletrie. Nabízejí práci začínajícím překladatelům, ovšem ve chvíli, kdy dotyčný či dotyčná podepisuje smlouvu, objeví se drakonické podmínky, jako jsou strašlivé pokuty za pozdní odevzdání (v řádu dnů), maximální tolerance čtyři chyby v celém překladu, opět finanční postih. Zajímalo by nás však, jaké chyby je redakce schopna vůbec rozpoznat. O tom se dozvíte více v následujících příspěvcích.

Kolegyni Miladu Matějovicovou bych požádal o zhodnocení překladu knihy Davida Breta *Édith Piaf*, s podtitulem (už ten svědčí o překladatelském umu) Najdi pro mě nový způsob smrti.

M. Matějovicová: (viz níže)

Kardinál Miroslav Vlk už není mezi námi, ale přesto jeho zděšení nad knihou *Papež František: Jméno Boží je Milosrdenství* (Rozhovor s A. Toriellim), vydanou nakladatelstvím Knihy Omega, dorazilo loňského roku i do Obce překladatelů. Požádali jsme nositele Státní ceny za překladatelské dílo, kolegu Slezáka, aby překlad kritickým okem zhodnotil.

V.J. Slezák: (viz níže)

Podle statutu se Skřípec neuděluje literatuře faktu, ani literatuře populárně naučné. Přesto zřejmě právě v této oblasti dochází k nejčastěji k překladatelským zhůvěřilostem a zřejmě by bylo třeba dalšího zvláštního „ocenění“ speciálně pro tuto oblast. Kolegyně Kateřina Brabcová vás nyní seznámí s jedním příkladem. Jedná se o autorku Carol Dweckovou a její knihu *Nastavení mysli*, kterou vydalo nakladatelství Jan Melvil Publishing v Brně roku 2015 a kterou přeložil – Jan Melvil.

Kateřina Brabcová: (viz níže)

A nyní se blížíme k nejdůležitějšímu bodu programu. O kritické zhodnocení nejžhavějšího kandidáta na letošní Skřípec bych chtěl požádat Michala Švece, předsedu Skandinávského domu v Praze.

Michal Švec: (viz níže)

Po těchto zjištěních už nemůže být pochyb. Porota se rozhodla udělit Skřípec za rok 2016 **Janě Maškové** za překlad románu z finštiny *Až vyprší čas* spisovatelky Eliny Hirvonen, vydaný nakladatelstvím Knihy Omega, Praha 2015.

Jiří Hanuš